

SEBASTIAN D. KOTUŁA, DR

Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki UMCS w Lublinie

e-mail: sdkotula@o2.pl

Od książki 1.0 do książki 2.0 – próba usystematyzowania terminologii¹

ABSTRAKT: W artykule przybliżono znaczenia określeń (terminów, quasi terminów) referujących nowe, cyfrowe postacie książki: książka elektroniczna (e-book, e-książka, książka cyfrowa), książka ładowalna, książka hipertekstowa, książka interaktywna, książka multimedialna, książka konwergencyjna, książka wirtualna, książka wizualna, książka online, książka internetowa, książka webowa, książka adnotowana oraz książka sieciowa. Następnie, odwołując się do cech charakterystycznych modeli Internetu Web 1.0, Web 1.5 i Web 2.0, poprzez analogię przedstawiono propozycję typologii postaci książki. Wydzielono trzy kategorie: książka 1.0, książka 1.5 i książka 2.0, do których zakwalifikowano wymienione powyżej określenia denotujące książki, co pozwoliło uporządkować zaprezentowaną terminologię.

SŁOWA KLUCZOWE: cyfrowe postacie książki, nowe postacie książki, systematyka, terminologia

Wstęp

W dyskursie bibliologiczno-informatologicznym funkcjonuje pokaźny zestaw terminów (a w zasadzie quasi terminów) referujących nowe, cyfrowe postacie książki. Wśród nich należy wymienić takie, jak: książka elektroniczna (e-book, e-książka, książka cyfrowa), książka ładowalna, książka hipertekstowa, książka interaktywna, książka multimedialna, książka konwergencyjna, książka wirtualna, książka wizualna, książka online, książka internetowa, książka webowa, książka adnotowana oraz książka sieciowa (Kotuła, 2013b, s. 84). W wypowiedziach publicystycznych funkcjonują jeszcze określenia książka 1.0 i książka 2.0 nawiązujące do modeli Internetu określanych jako Web 1.0 i Web 2.0 (Kowalczyk, 2009).

Odwołując się do cech dystynktywnych modeli Web 1.0 oraz Web 2.0, a także modelu przejściowego Web 1.5, można przez analogię zaproponować typologię cyfrowych postaci książki, w której wydzieli się książkę 1.0, książkę 1.5 i książkę 2.0. Jak się bowiem okazuje, w tych trzech kategoriach mieszczą się wszystkie wymienione powyżej określenia.

Celem artykułu jest scharakteryzowanie wprowadzonej trójelementowej typologii cyfrowych postaci książek. Realizacji tego zamierzenia przyświecała idea uporządkowania wskazanej terminologii denotującej różne postacie książek (począwszy od drukowanej książki kodeksowej).

Modele Internetu Web 1.0, Web 1.5 i Web 2.0

Internet, jak każde medium masowe po książce drukowanej, tworzony był na jej fundamencie. Książka drukowana jest bowiem podstawą wszelkich mediów masowych (Kotuła, 2013a). Stąd też bierze się model jednokierunkowego sposobu przekazywania

---

¹ Artykuł stanowi uzupełnienie i rozszerzenie fragmentu rozprawy doktorskiej (*Komunikacja bibliologiczna wobec World Wide Web*) obronionej 20 marca 2013 roku na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego (promotor: prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek).

informacji. Cecha ta charakterystyczna dla książek, była też własnością pierwszego modelu Internetu, określanego mianem Web 1.0. Model ten ułatwił rozprzestrzenianie się informacji, co doprowadziło do jej kumulacji (Kotuła 2007).

Kolejnym był model Web 1.5. Informatycy przyjmują, że Web 1.5 pojawił się wraz ze zjawiskiem e-commerce i serwisami takimi, jak Ebay oraz Amazon (Desbiens, Moskovits, Weckerle 2010, s. 7; Sankar, Bouchard, 2009, s. 13). Web 1.5 kojarzony jest z początkami biznesu internetowego, określanego mianem boomu dotcomów. Statyczne strony Web 1.0 zostały wzbogacone o informacje dotyczące ofert handlowych, co zaowocowało tym, że transakcje odbywające się w Internecie (komunikacja w sieci), zaczęły mieć skutki w rzeczywistości pozasieciowej. Użytkownicy Internetu zaczęli zawierać umowy kupna/sprzedaży (Chatfield, 2007, s. 23). Nieco uogólniając można przyjąć, że Web ewoluował do roli platformy, która ułatwiła komunikację ludzi poza siecią.

Wreszcie od 2004 roku zaczęto mówić o modelu Web 2.0 (Governor, Hinchcliffe, Nickull, 2009, s. 2). Bibliotekarze, bibliotekoznawcy, informatolodzy wyjaśniają, że Web 2.0 charakteryzuje się wykorzystaniem w pełni możliwości stwarzanych przez interakcyjne środowisko sieciowych technologii informacyjnych. Inaczej rzecz ujmując Web 2.0 ułatwia interkomunikację, tj. dwukierunkową komunikację pomiędzy wszelkimi węzłami sieci. (Al-Daihani, 2007, s. 39; Jaśkowska, Dudczak, 2007, s. 356; Kotuła, 2008, s. 30; Pacheco, Kuhn, Grant, 2010, s. 75; Sastry, Reddy, 2010, s. 2209; Svensson, 2007, s. 92; Visser, 2010, s. 35; Wallis, 2007, s. 54).

W pierwszej dekadzie funkcjonowania World Wide Web był jedynie kolekcją adresów stron WWW z zawartością, tj. z tekstem, multimediami oraz hiperłączami prowadzącymi do innych zasobów sieci (Web 1.0). W drugiej dekadzie WWW cechowały już interaktywne aplikacje, które umożliwiały użytkownikom m.in. tworzenie, zarządzanie i wymienianie się informacjami (Web 2.0). Model Web 2.0 nie zaistniałby, gdyby wcześniej nie doszło do pewnych socjologicznych zmian oraz technologicznego rozwoju. Szczególnie istotne było doprowadzenie do sytuacji, w której Internet dostępny stał się w zasadzie na całym globie. Poza tym komputery osobiste znajdują się niemalże w każdym domu oraz instytucji. Ważne jest również to, że telefony komórkowe rozwinęto do urządzeń, które służą nie tylko rozmowom lecz pozwalają korzystać z Internetu. Przeglądarki internetowe stały się łatwymi w użyciu i ogólnie dostępnymi narzędziami. Przy okazji opracowano standardy tworzenia aplikacji internetowych, które można uruchamiać na rozmaitych urządzeniach, w szczególności na telefonach komórkowych (Shelly, Frydenberg, 2011, s. 1-5).

Cyfrowe postacie książki

W tym miejscu pokrótce zostaną wyjaśnione znaczenia wprowadzonych wcześniej określeń denotujących cyfrowe postacie książek. Książka elektroniczna (e-book, e-książka, książka cyfrowa) jest to taka książka, która powstała, na etapie bibliologicznego procesu produkcji książki, w oparciu o materializowany przy użyciu technologii informacyjnych tekst dzieła i do odbioru wymagająca również użycia technologii informacyjnych, tj. software i hardware (Kotuła, 2013b, s. 91).

Z kolei książka ładowalna to książka elektroniczna, którą można załadować, pobrać wprost z sieci internetowej do określonego urządzenia, pozwalającego ją odczytać (Czermiński, 2002).

Natomiast termin książka hipertekstowa „odnoszony jest do książki elektronicznej o cechach hipertekstu z wszystkimi tego konsekwencjami – bogactwem i różnorodnością form linków nawigacyjnych i tematycznych” (Helenowska-Peschke, 2009, s. 105). Termin jest więc używany w odniesieniu do książki elektronicznej zbudowanej w oparciu o model hipertekstu (Henke, 2001, s. 30).

Kolejną jest książka interaktywna, czyli książka elektroniczna dyskontująca dobrodziejstwa hipertekstowego środowiska, czyli taka, która może zawierać multimedia (i inne elementy interaktywne) uruchamiane na polecenie czytelnika (Kotuła, 2013b, s. 99-101).

Z kolei książka multimedialna jest to książka elektroniczna, która musi zawierać jakiegokolwiek multimedia (Taraszkiewicz, 2003, s. 124).

Następna jest książka konwergencyjna, a więc nowy format edytorski, który charakteryzuje się m.in. hybrydowością (książka taka jest zapisywana na różnych nośnikach); wykorzystaniem zdobyczy Web 2.0 w zakresie współautorstwa; wykorzystaniem możliwości technologii sieci, zwłaszcza hipertekstu; gutenbergońskimi korzeniami, tj. związkiem z papierowym kodeksem (Zajac, 2010, s. 107). Książka konwergencyjna jest książką, którą wzbogaca się („rozszerza”) o to, co wynika z możliwości technologii informacyjnych i komunikacyjnych (Kotuła, 2013b, s. 105).

Książka wirtualna jest rodzajem książki elektronicznej, która za sprawą technologii informacyjnych uzyskała wygląd zbliżony do tradycyjnej książki kodeksowej (rękopiśmiennej, drukowanej). Choć obcuje się z nią za pomocą monitora, klawiatury i myszki, to jednak wizualnie przypomina ona książkę tradycyjną (Campos, Campos, Pestana, Jorge, 2011, s. 162; Graham, 1999, s. 39). Książki wirtualne mogą powstać przez digitalizację lub mogą być tworzone od podstaw jako wirtualne. Książkę wirtualną konstituuje zatem utrwalenie i/lub odtworzenie w płaszczyźnie wizualnej wyglądu książki kodeksowej (Kotuła, 2013b, s. 106).

Znaczenie terminu książka wirtualna jest bardzo bliskie znaczeniu terminu książka wizualna. Określenie książka wizualna stosowane jest do nazywania obiektu powstałego na skutek odwzorowania cyfrowego stron książki tradycyjnej z umożliwieniem przeglądania książki wizualnej w taki sam sposób, jak tej książki, na podstawie której powstała, tj. poprzez przewracanie kolejnych kartek (Kotuła, 2013b, s. 107-108).

Książka online to książka, która dostępna jest w przestrzeni sieci. Natomiast książka internetowa to taka, która dostępna jest w Internecie (Kotuła, 2013b, s. 108-109). Wreszcie określenie książka webowa wskazuje na specyficzną dostępność książek w przestrzeni WWW (Wikipedia).

Natomiast książka adnotowana to taka książka, która zawiera zbiory komentarzy dodawanych doń przez internautów (por. wiki książki) (Boot, 2009, s. 34). Podczas tworzenia książki autor lub autorzy (współtwórcy) dodają do niej rozmaite notatki, wyjaśniające dlaczego dany passus znalazł się w książce; skąd pomysł na takie sformułowanie tematu,

problemu itp.; czy też zawierające informacje na temat wykorzystanych materiałów źródłowych oraz wreszcie przeznaczone dla samych autorów, a także dla osób, które chcą dowiedzieć się, jak wyglądał proces tworzenia książki (Kotuła, 2013b, s. 116-117).

Wreszcie, książka sieciowa to książka powstająca w wyniku interkomunikacji internautów z autorem (autorami), a tym samym książka, która powstaje przy wykorzystaniu komunikacji sieciowej (synchronicznej, asynchronicznej), czyli poprzez sieć internetową. Określenie książka sieciowa wskazuje zatem na specyficzny sposób i środowisko tworzenia książki, czy ściślej tworzenia tekstu dzieła. Ideą przewodnią zjawiska książki sieciowej nie jest bowiem tworzenie nowego rodzaju książki, co raczej samo tworzenie książki w określony sposób. Wydawca i pisarz Ben Vershbow wyjaśnił, że projekty tzw. książek sieciowych zakładają, iż książki te finalnie uzyskają postać drukowaną, tzn. zostaną zakończone w postaci drukowanej książki kodeksowej (Vershbow, 2006). Książka sieciowa to „nowy”, tj. sieciowy sposób tworzenia książki, a więc z wykorzystaniem informacyjnych technologii sieciowych oraz przy udziale internautów. Koncepcji książki sieciowej przyświeca zaangażowanie społeczności czytelników (odbiorców) w życie książki.

Książka 1.0, książka 1.5 i książka 2.0

Mianem książki 2.0 publicyści określają książki „w każdej postaci nowocześniejszej niż papierowa” (Kowalczyk, 2009) lub też używają tego terminu do denotowania czytelników książek (Konowrocka, 2007). Dla Piotra Kowalczyka książką 2.0 jest m.in. audiobook; książka w formacie ePub, mobi; skompletowana lista wpisów literackich na Twitterze; trailer książkowy z odnośnikami do fragmentów książki na blogu; fragment książki na blogu z wklejonym fragmentem tekstu czytany przez autora itp. (Kowalczyk, 2009). Dodatkowo zaproponował, aby książkę (tradycyjną, drukowaną) określać jako książkę 1.0 i porównał ten model z modelem książki 2.0. Model komunikacji z książką 1.0 przedstawił na schemacie w następujący sposób: „autor – wydawca – czytelnik” i wyjaśnił, że model ten można opisać formułą „najpierw kup, potem czytaj” (Kowalczyk, 2009). Natomiast model książki 2.0 przedstawił na schemacie w postaci: „autor – czytelnik – wydawca” i opisał formułą „najpierw czytaj, potem kup” (Kowalczyk, 2009). Propozycję Kowalczyka można rozumieć tak, że książka 1.0 jest to tradycyjna książka drukowana.

Natomiast określenie książka 2.0 powinno nawiązywać do modelu Webu 2.0, a zatem książkę 2.0 powinny cechować pewne właściwości przejęte wraz z modelem Web 2.0. Wśród nich powinny znaleźć się np. współtworzenie treści przez grupę internautów oraz swobodny dostęp do wytworzonych treści. Reasumując, książkę 2.0 charakteryzuje szerokie wykorzystanie sieciowych technologii informacyjnych we wszystkich procesach bibliologicznych związanych z obiegiem tej formy.

Dawniej, powołanie do życia książki kodeksowej (rękopiśmiennej, drukowanej) odbywało się analogowo. Książki te przeznaczone też były do analogowego funkcjonowania. Z chwilą wprowadzenia do komunikacji międzyludzkiej technologii informacyjnych (komputery, oprogramowanie, Internet) zaczęto wykorzystywać te technologie również w procesach bibliologicznych. Technologie umożliwiły przede wszystkim digitalizowanie

książek, a w konsekwencji przenoszenie ich do postaci cyfrowej. Odtąd książki stworzone analogowo zaczęły funkcjonować w środowisku cyfrowym oraz cyfrowo-sieciowym. Innymi słowy zaczęto tworzyć tzw. wtórniki cyfrowe książek, które w zależności od potrzeb można udostępniać odbiorcom poprzez Internet albo też przechowywać na pamięciach masowych bez dostępu do nich *via* sieć.

Technologie informacyjne zmieniły również i przyspieszyły proces tworzenia nowych książek. Z pomocą komputera oraz edytora tekstu można dziś dużo szybciej przygotować tekst książki do druku. Używając metafory, książkę można tworzyć cyfrowo, z przeznaczeniem jej do funkcjonowania analogowo (książka drukowana), cyfrowo (książka elektroniczna) lub sieciowo (książka online). Metaforą w tym przypadku jest mówienie o tworzeniu książki, podczas gdy tak naprawdę najpierw tworzy się tekst dzieła. Dziś tekst, który ma zasilić książkę drukowaną, tworzy się cyfrowo, ale wydaje drukiem (analogowo). W takiej też drukowanej postaci będzie funkcjonować, przynajmniej do wyczerpania nakładu, zaczytania i/lub stworzenia z książki wtórnika cyfrowego.

Pojawienie się w krajobrazie mediów masowych Internetu zwłaszcza z usługą World Wide Web doprowadziło do wykorzystania potencjału sieci w procesie tworzenia tekstu książki. Technologie używane w komunikacji sieciowej (synchronicznej, asynchronicznej) takie, jak np. poczta elektroniczna, strony WWW, blogi, fora itp. z powodzeniem służą do szybszego, i przy zaangażowaniu dużej liczby osób, tworzenia tego tekstu. W rezultacie książkę można tworzyć już nie tylko cyfrowo ale także sieciowo (cyfrowo-sieciowo), z przeznaczeniem do funkcjonowania analogowego (książka drukowana), cyfrowego (książka elektroniczna) oraz sieciowego (książka adnotowana – wiki książka). Ustalenia te zostaną przedstawione w tabeli (tab.1).

Tworzenie	Funkcjonowanie	Przykłady
analogowo	analogowo	książka kodeksowa (drukowana)
analogowo	cyfrowo	wtórnik cyfrowy, książka zdigitalizowana
analogowo	sieciowo	książka wizualna, książka wirtualna
cyfrowo	analogowo	książka drukowana
cyfrowo	cyfrowo	książka elektroniczna
cyfrowo	sieciowo	książka webowa, książka online
sieciowo	analogowo	książka sieciowa
sieciowo	cyfrowo	książka elektroniczna
sieciowo	sieciowo	książka adnotowana (wiki książka)

Tab.1. Cyfrowe postacie książki, a sposób ich tworzenia i obieg [opracowanie własne].

W następnej kolejności przywołane określenia zostaną usystematyzowane i uporządkowane poprzez enumerację w trzech kategoriach: książka 1.0, książka 1.5, i książka 2.0, przy jednoczesnym przedstawieniu propozycji, jak rozpatrywać te kategorie oraz odnoszeniu się do sposobu powstawania, funkcjonowania oraz recepcji danej kategorii książek.

Książka 1.0 to książka kodeksowa (drukowana). Z powodu innego sposobu „produkcowania” książki rękopiśmiennej na potrzeby niniejszej pracy ograniczono się do książki drukowanej. Książka 1.0 jest więc obiektem statycznym, koherentnym, spójnym i niezmiennym w danym wydaniu. Tworzona jest analogowo, krąży w obiegu analogowym i użytkowana jest analogowo, tj. pozacyfrowo i pozasieciowo.

Wraz z pojawieniem się technologii informacyjnych zaczęły wyłaniać się nowe postacie książki, które zaczęto odpowiednio nazywać. W tym kontekście wprowadzona została kategoria książki 1.5, która implikuje konieczność użycia technologii informacyjnych do jej produkcji, dystrybucji oraz recepcji. Książka ta może powstawać przy zastosowaniu odpowiednich technologii informacyjnych (cyfrowych i/lub cyfrowo-sieciowych), np. książka elektroniczna. Innym sposobem jest przygotowanie jej wersji elektronicznej z możliwością druku na żądanie. Może też powstawać analogowo, a później poddana procesowi digitalizacji może funkcjonować już w postaci cyfrowej (książka zdigitalizowana, wtórnik cyfrowy, książka wirtualna, książka wizualna). Książka 1.5 może więc cyrkulować poza Internetem, np. na nośnikach optycznych. Wreszcie do jej odbioru potrzeba również stosownych technologii, np. czytników książek, komputerów. Do jej funkcjonowania nie jest zaś niezbędne wykorzystanie zdobyczy sieci internetowej. Książka 1.5 jest więc modelem pośrednim pomiędzy książką funkcjonującą w obiegu tradycyjnym (książka 1.0), a książką, która powinna występować tylko w sieci (książka 2.0).

Trzecią z kategorii jest książka 2.0, a więc obiekt powstający, cyrkulujący i odbierany tylko i wyłącznie sieciowo. Funkcjonujące określenie książka sieciowa powinno zatem odzwierciedlać ten stan rzeczy, tj. wprzęgnięcie technologii sieciowych w życie książki. Tak do końca nie jest, bowiem w przypadku książki sieciowej usieciawia się jedynie proces tworzenia tekstu dzieła oraz proces odbioru tego tekstu na tak długo, jak długo tekst ten funkcjonuje w przestrzeni wykorzystanej sieciowej technologii informacyjnej. Docelowo bowiem książka sieciowa ma być wydana w tradycyjnej formie drukowanej (książka 1.0), ewentualnie w formie książki elektronicznej (książka 1.5).

Dla uporządkowania wywodu konieczne jest przedstawienie jeszcze jednej tabeli (tab.2), w której proponowanym trzem kategoriom przyporządkuje się wskazane powyżej określenia.

Proponowane kategorie	Określenia spotykane w literaturze przedmiotu
książka 1.0	książka 1.0 książka tradycyjna (kodeksowa, papierowa, drukowana, analogowa)
książka 1.5	książka elektroniczna książka interaktywna książka online książka internetowa książka webowa książka ładowalna książka zdigitalizowana (wtórnik cyfrowy, książka wirtualna, książka wizualna) książka multimedialna książka konwergencyjna książka hipertekstowa książka 2.0 książka sieciowa
książka 2.0	książka adnotowana

Tab.2. Typologia cyfrowych postaci książki [opracowanie własne].

Zakończenie

Zauważalne jest, że wszystkie kolejne nowe cyfrowe postaci książek (z kategorii książka 1.5) są w jakiś sposób podobne do książek tradycyjnych. Projektanci i twórcy tych obiektów nawiązują wciąż do oryginału, do formy wyjściowej, tj. drukowanej książki kodeksowej (książka 1.0). Może to wynikać po części z tego, że wszyscy oni wychowani zostali w kulturze książki. Nawet najnowsze kategorie, np. książka sieciowa, która w rezultacie ma zostać wydana w postaci tradycyjnej – drukowanej, wzbogaca ostatecznie uniwersum książek drukowanych. Jak na razie, jedynie książka adnotowana (wiki książka) pasuje do kategorii książki 2.0. Powstaje sieciowo, w sieci funkcjonuje i tylko w sieci jest też odbierana. Przy okazji zrywa ze statycznością książki 1.0 (i także w znacznym stopniu książki 1.5) na rzecz ciągłej ewolucji, permanentnego *in statu nascendi*.

Konkludując, książka 1.0 jest tworem analogowym; książka 1.5 tworem cyfrowym; natomiast książka 2.0 jest tworem sieciowym (cyfrowo-sieciowym).

Bibliografia

1. Al-Daihani S. (2007), The knowledge of Web 2.0 by library and information science academics „Education for Information”, vol. 27, nr 1, s. 39-55.
2. Boot P. (2009), Mesotext: digitised emblems, modeled annotations and humanities scholarship. Amsterdam.
3. Campos P., Campos M., Pestana J., Jorge J. (2011), Studying of role of interactivity in museums: designing and comparing multimedia installations W: Human-computer interaction: towards mobile and intelligent interaction environments: 14th International Conference, HCI International 2011, Orlando, FL, USA, July 9-14, 2011, proceedings. Part III. Berlin, New York, s. 155-165.
4. Chatfield T. B. (2007), The myspace.com handbook: the complete guide for members and parents. Ocala 2007.
5. Czermiński J. B. (2002), Cyfrowe środowisko współczesnej biblioteki [on-line]. Gdańsk. Tryb dostępu: http://panda.bg.univ.gda.pl/~jurand/cyfrowe_srodowisko/ [16.02.2014].
6. Desbiens F., Moskovits P., Weckerle P. (2010), Oracle webcenter 11g handbook. New York.
7. Governor J., Hinchcliffe D., Nickull D. (2009), Web 2.0 architectures. Sebastopol.
8. Graham I. (1999), Books and newspapers. London 1999.
9. Henke H. (2001), Electronic books and e-publishing: a practical guide for authors. New York.
10. Jaśkowska B., Dudczak A. (2007), Library 2.0 – rewolucja i przełom czy kolejny etap rozwoju współczesnego bibliotekarstwa? „Przegląd Biblioteczny”, R. 75, z. 3, s. 354-365.
11. Konowrocka D. (2007), Amazon Kindle, czyli książka 2.0 „Computerworld” [on-line]. Tryb dostępu: <http://www.computerworld.pl/news/131800/Amazon.Kindle.czyli.ksiazka.2.0.html>.
12. Kotuła S. D. (2007), WEB 2.0 - współczesny paradygmat Internetu W: Oblicza Internetu: architektura komunikacyjna Sieci. Elbląg 2007, s. 181-188.
13. Kotuła S. D. (2008), Od Web 1.0 do biblioteki 2.0 „Zagadnienia Informatyki”, nr 1 (91), s. 27-34.
1. Kotuła S. D. (2013a), Dziedzictwo kultury książki a środowisko cyfrowe World Wide Web. „Przegląd Biblioteczny” 2013, r. 81, z.1, s. 5-18.
2. Kotuła S. D. (2013b), Komunikacja bibliologiczna wobec World Wide Web. Lublin.
3. Kowalczyk P. (2009), W stronę książki 2.0 [on-line]. Tryb dostępu: <http://www.scribd.com/doc/16628606/W-stronę-ksiki-20-prezentacja-na-Bookcamp-091> [16.02.2014].
4. Helenowska-Peschke M. (2009), Metodyka tworzenia materiałów multimedialnych dla e-edukacji – propozycje autorskie [on-line]. Warszawa, s. 105-111. Tryb dostępu: http://www.e-edukacja.net/piata/referaty/sesja_IIIb/24_e-edukacja.pdf [16.-2.2014].
5. Pacheco J., Kuhn I., Grant V. (2010), Librarians use of Web 2.0 in UK medical schools: outcomes of national survey „New Review of Academic Librarianship”, vol.16, nr 1, s. 75-86.
6. Sankar K., Bouchard S. A. (2009), Enterprise Web 2.0 Fundamentals. Indianapolis.
7. Sastry H. G., Reddy L. C. (2010), Significance of Web 2.0 in digital libraries „International Journal of Computer Science and Engineering”, vol.2, nr 6, s. 2209-2212.
8. Shelly G. B., Frydenberg M. (2011), Web 2.0 concepts and applications. Boston.
9. Svensson L. G. (2007), National Web library 2.0: are national libraries ready for the new version? „Information Services and Use”, vol. 27, nr 3, s. 91-95.
10. Taraszkiewicz B. (2003), Książka multimedialna na CD-ROM w Polsce : (do roku 2000). Warszawa.
11. Vershbow B. (2006), The networked book „Forbes” [on-line]. Tryb dostępu: http://www.forbes.com/2006/11/30/future-books-publishing-tech-media_cz_bv_books06_1201network.html [12.02.2014].
12. Visser M. A. (2010), Tagging: an organization scheme for the Internet „Information Technology and Libraries”, March, s. 34-39.

13. Wallis R. (2007), Web 2.0 to library 2.0 – from debate to reality „New Review of Information Networking”, vol. 13, nr 1, s. 53-64.
14. Wikipedia: the free encyclopedia [on-line]. Tryb dostępu: <http://en.wikipedia.org/wiki/Webbook> [15.02.2014].
15. Zając M. (2010), Książka dziecięca w stronę konwergencji mediów W: Biblioteka, książka, informacja, Internet 2010. Lublin 2010, s. 101-112.

From Book 1.0 to Book 2.0 – an Attempt to Systematize the Terminology²

ABSTRACT: The article discusses the meaning of terms (quasi terms) that relate to new digital forms of books. Among them can be found: electronic book (e-book, ebook, digital book), downloadable book, hypertext book, interactive book, multimedia book, convergence book, virtual book, visual book, online book, internet book, web book, annotated book and networked book. Then, referring to the characteristics of the Internet models Web 1.0, Web 1.5 and Web 2.0, by analogy, the article proposed a typology of digital forms of books, in which three categories were separated: book 1.0, book 1.5 and book 2.0. The newly created typology was then characterized. The analysis showed that all the above-mentioned terms comprised these categories. Within the introduced typology it was possible to sort out the presented terminology.

KEYWORDS: digital forms of books, new forms of books, systematics, terminology

---

² The article is an extension of the portion of the doctoral dissertation (*Bibliological communication to the World Wide Web*) written under the direction of prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek.